

จากฟาร์มเห็ด สู่มหาวิทยาลัย

ที่มาและความสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นมหาวิทยาลัยที่พระราชาประสงค์ให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกคุณภาพมาตรฐานมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่คุณภาพเป็นเลิศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตสู่บัณฑิตอย่างมืออาชีพ การยกคุณภาพมาตรฐานชีวิตของชุมชน ท้องถิ่น และพื้นที่ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การพัฒนางานพันธกิจสัมพันธ์ และถ่ายทอดเผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีกลยุทธ์ในการสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติจากภายในและภายนอก เพื่อร่วมกันศึกษาแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นและเสริมพลังให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

จากผลสำรวจชุมชนและครัวเรือนเป้าหมายในชุมชนวัดคุณหญิงสัมพันธ์ พบว่า ครัวเรือนเป้าหมายมีความต้องการทำการเกษตรในพื้นที่จำกัด เพื่อนำผลผลิตที่ได้มาบริโภคภายในครัวเรือน ถือเป็นทางเลือกที่ง่ายและสามารถนำไปขายเพื่อสร้างรายได้ให้เพียงพอต่อสมาชิกทุกคนในครัวเรือนและชุมชน ครัวเรือนเป้าหมายมีความเห็นพ้องร่วมกันที่จะต้องจัดให้มีการเพาะเห็ดชนิดต่าง ๆ ดังนั้น คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ จึงได้จัดทำโครงการสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติเพื่อร่วมกันศึกษาแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น เสริมพลังให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม

กลุ่มเป้าหมาย สมาชิกในครัวเรือนเป้าหมาย 2 ครัวเรือน จำนวน 16 คน

พื้นที่เป้าหมาย ชุมชนวัดคุณหญิงสัมพันธ์ หมู่ 14 ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะด้านการเพาะเห็ดชนิดต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย
- 2) เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมให้กับครัวเรือนที่เป็นเป้าหมาย
- 3) เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนที่เป็นเป้าหมาย
- 4) เพื่อลดปัญหาด้านรายรับไม่เพียงพอกับรายจ่ายให้กับครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1

จุดเริ่มต้น

ของฟาร์มเห็ดเล็ก ๆ บริเวณชุมชนวัดคุณหญิงส้มจีน หมู่ที่ 14 ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทางสาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ ได้ลงไปสำรวจ เกิดจากคุณลุง คุณป้า คุณตา คุณยายและสมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชน บอกกับทีมสำรวจของเราว่า ต้องการทำการเกษตรในพื้นที่จำกัด เพื่อนำผลผลิตที่ได้มาบริโภคภายในครัวเรือน เป็นการลดรายจ่ายและสามารถนำไปขายเพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติมให้แก่ครัวเรือน

หลังจากสำรวจและร่วมประชุมกับสมาชิกในชุมชน รวมทั้งผู้นำชุมชนหลายครั้ง จนในที่สุดก็ได้ข้อสรุปว่าสมาชิกชุมชนต้องการเพาะเห็ด เพราะคิดว่ามีพื้นที่เพียงพอ และขั้นตอนไม่ยุ่งยากมากนัก

2

วางแผนกันก่อน

ทีมสำรวจลงสำรวจพื้นที่อีกครั้ง เพื่อหาครัวเรือนที่มีพื้นที่มากพอในการเพาะเห็ด ครัวเรือนที่เป็นครัวเรือนนำร่องในการเพาะเห็ดครั้งนี้คือ ครัวเรือนของนายสมชาย จุ้ยอ่างทอง หลังจากนั้นทีมสำรวจและครัวเรือนเป้าหมายได้ร่วมกันวางแผนการเพาะเห็ด และเตรียมพื้นที่

3

เพาะเห็ดกัน

ทางสาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ เตรียมการเพาะเห็ด โดยเริ่มจากการเชิญวิทยากรมาอบรมเรื่องการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อวางแผนด้านรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน หลังจากนั้นเตรียมซื้ออุปกรณ์ชั้นวาง เชื้อเห็ด ฯลฯ ในที่สุดวันเพาะเห็ดก็มาถึง ทางสาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ได้เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาอบรมการเพาะเห็ด และช่วยกันเพาะเห็ดในวันนั้น

4

ติดตามผล

ทางสาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์มอบหมายให้อาจารย์แต่ละท่านผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปติดตามผลที่ได้จากการเพาะเห็ดสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง รวมทั้งติดต่อสอบถาม แนะนำการดูแล เก็บผลผลิตที่ได้ รวมทั้งจดรายรับ-รายจ่ายที่ได้จากการเพาะเห็ดครั้งนี้อย่างสม่ำเสมอ

5

ผลผลิตดี happy ทั้งครอบครัว

ครอบครัวคุณลุงสมชายมีความสุขจากการเพาะเห็ดในครั้งนี้มาก เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถเพิ่มรายได้จากอาชีพประจำซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอน และยังสามารถนำมาประกอบอาหารรับประทานภายในครอบครัวได้อีกด้วย

จัดทำโดย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ความสำเร็จของชุมชน

ผลผลิตที่ได้จากการเพาะเห็ดครั้งนี้สามารถนำไปจำหน่ายได้ในราคา 50 – 70 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้ครัวเรือนของคุณลุงสมชาย จุ้ยอ่างทอง มีรายได้โดยเฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากเดิม 36,000 บาท เป็น 41,400 บาท ในเดือนมิถุนายน คิดเป็นร้อยละ 15 และเพิ่มขึ้นเป็น 40,200 บาท ในเดือนกรกฎาคม คิดเป็นร้อยละ 11.67

แนวทางการต่อยอดของโครงการในอนาคต

- มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเพาะเห็ดสำหรับชุมชนวัดคุณหญิงส้มจีน เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนในชุมชนแห่งนี้
- ขยายอาชีพเพาะเห็ดไปยังบริเวณครัวเรือนอื่น ๆ ที่สนใจให้เพิ่มมากขึ้น โดยใช้พื้นที่ของครัวเรือนตัวอย่างเป็นฟาร์มสำหรับสาธิตการเพาะเห็ดให้กับครัวเรือนอื่น ๆ
- มีการติดต่อกับผู้ค้ารายย่อยอย่างเป็นทางการเพื่อประสานงานในการรับผลผลิตไปขายในท้องตลาด
- วางแผนปรับปรุงแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจ รวมถึงพัฒนารูปแบบของผลผลิต เช่น เห็ดหยาบอบแห้ง เห็ดกรอบสามรส เพื่อให้เป็นอาหารที่สามารถคงอยู่ได้นาน และเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตให้มากขึ้น

